

מטעמי תורת זילים

פרשת ואתחנן – אבן השתיה בבית המקדש

הנביא ניחם את עם ישראל על חורבן בית המקדש בירושלים שנאמר "נחמו נחמו עמי לאמר אלקיכם: דברו על לב ירושלים וקראו אליה כי מלאה צבאה כי נרצה עונה כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה" (ישעיה מ, א – ב). והוא הוסיף להתנבאות גם על גאולת ציון שנאמר "על הר גבה עלי לך מבשרת ציון הרימי בפה קולך מבשרת ירושלים הרימי אל תיראי אמרי לערי יהודה הנה אלקיכם: הנה אדני ה' בן־זק ובוא וזרעו מנשלה לו הנה שקרו אתו ופעלתו לפניו" (ישעיה מ, ט – י) (מצודת דודי ישעיה מ, ט).

ויש להבין, מדוע ה' יתברך החליט שעם ישראל יבנו את בית המקדש דווקא בעיר הקודש ירושלים ולא באף מקום אחר בעולם?

הקב"ה הטיל אבן בירושלים וממנה הושתת ונוצר כל העולם

ביום הראשון ליצירה (יילקוט ראובני פרשת בראשית ד"ה יום ראשון נטל) **עוד לפני שנברא העולם** (זוהר פרשת ויחי דף רלא ע"א ד"ה ועלמא לא תברי) **לקח הקב"ה 'אבן' יקרה מתחת כסא כבודו** (זוהר פרשת פקודי דף רכב ע"א ד"ה פתח ואמר, 'אור החמה' על זוהר פרשת נח דף עב ע"א ד"ה 'פתח רבי יהודה' מהרמ"ק) **שהתגשמה ונקרשה מאש רוח ומים** (עפ"י זוהר פרשת ויחי דף רלא ע"א ד"ה תא חזי האי אבן) **וזרק אותה במקום בו עתיד להיות המקדש בירושלים** (יילקוט ראובני פרשת בראשית ד"ה יום ראשון נטל). **האבן שקעה בארץ כך שראשה האחד היה נעוץ בתוך התהום** (זוהר פרשת פקודי דף רכב ע"א ד"ה פתח ואמר, זוהר פרשת ויחי דף רלא ע"א ד"ה ועלמא לא תברי) **עד למי התהומות** ('אור החמה' על זוהר פרשת יתרו דף צא ד"ה 'פוקד עון אבות' ממהר"ח). **ראה זוהר פרשת ויחי דף רלא ע"א ד"ה 'תא חזי' שלפעמים יוצא מהאבן מים והיא ממלא את התהומות) וראשה האחר היה למעלה** (זוהר פרשת פקודי דף רכב ע"א ד"ה פתח ואמר) **במקום שבו עתיד להיבנות בית המקדש** ('אור החמה' על זוהר פרשת יתרו דף צא ד"ה 'פוקד עון אבות' ממהר"ח) **ולחיות 'קודש הקודשים'** (זוהר פרשת ויחי דף רלא ע"א ד"ה ועלמא לא תברי) **שהוא אמצעיתו של העולם** (זוהר פרשת ויחי דף רלא ע"א ד"ה תא חזי וד"ה ועלמא לא תברי, זוהר פרשת פקודי דף רכב ע"א ד"ה פתח ואמר).

אבן זו היא 'אבן הפינה' שממנה הושתת העולם ועליה שאל איוב "מי ירה אבן פנתה" (איוב לח, ו) (זוהר פרשת ויחי דף רלא ע"א ד"ה ועלמא לא תברי). **ממנה התחיל להתפשט כל העולם ימינה ושמאלה ולכל הצדדים** (זוהר פרשת פקודי דף רכב ע"א ד"ה פתח ואמר). **וכמו שילוד אישה מתחיל להתפתח בבטן אמו מהטבור שבמרכז גופו והולך ונמתח לארבע צדדים** (מדרש תלפיות' למחבר 'שבת מוסר' אות ג ד"ה ואף בצלאל) **כך גם העולם, שבתחילה התפשט האבן לכל השטח שעתידי להיות בו בית המקדש וירושלים שבתוך החומות, בהתפשטות צחה וזכה. אחר כך התפשטה האבן עוד על כל ארץ ישראל והיא התקדשה, כשהתפשטותה היתה דקיקה וצחה בעפרה יותר מכל שאר עפר העולם אך לא כמו ההתפשטות הראשונה. ואחר כך היתה התפשטות שלישית לכל שאר חלקי האדמה מקום מושבם של שאר האומות, והיא היתה התפשטות חשוכה וגסה בעפרה יותר מהכל** (זוהר פרשת פקודי דף רכב ע"ב ד"ה 'בתלת' עד ד"ה והא אוקמוהו). **כך נמצא שאבן זו היתה באמצע וכל העולם התפשט מסביב לה** (זוהר פרשת פקודי דף רכב ע"ב ד"ה אתפשטותא תנינא, עפ"י גמי יומא דף נד ע"ב).

האבן הזאת היא החומר הראשון שממנו התפשטה הארץ ('אהבת יהונתן' לר' יהונתן אייבשיץ הפטרט ויגש ד"ה וישבו על הארץ) **ונקראת בתורה "בהו" שנאמר "והארץ היתה תהו ובהו" (בראשית א, ב) כאשר "תהו" הוא חומר שאין בו ממש ואילו "בהו" הוא כאשר חומר הארץ כבר התלבש בצורה (רמב"ן בראשית א, א ד"ה ואחר שאמר). ובשם זה נקראו גם האבנים המשוקעות בתהום (גמי חגיגה דף יב ע"א) שיצאו מאבן זו** (זוהר חדש' פרשת בראשית דף ט ע"א ד"ה אמר רבי אלעזר). **אבן זו נקראת גם בשם 'אבן השתיה' כי בה התחיל הקב"ה לברוא את עולמו** (מדרש תנחומא' אות ג ד"ה ואף בצלאל) **וממנה נשתת (ויקרא רבה' פרשת אחרי מות כ, זוהר פרשת ויחי דף רלא ע"א ד"ה תא חזי, רמב"ן בראשית א, א ד"ה ואחר, גמי יומא דף נד ע"ב) והתייחד** ('אור החמה' על זוהר פרשת ויחי דף רלא ע"א ד"ה 'שתיה דמינה' מהר"א) **והשתכלל כל העולם** (זוהר פרשת וישב דף קפו ע"א ד"ה עלמא כד תברי) **ועליה העולם עומד** (זוהר חדש' פרשת בראשית דף ט ע"א ד"ה אמר רבי אלעזר). **לכן 'שתיה' הוא גם לשון 'שת-י"ה' כי הקב"ה שם אותה יסוד ושתילה לכל** (זוהר פרשת פקודי דף רכב ע"א ד"ה פתח ואמר).

מקום המקדש נקרא גבוה יותר מכל השאר, לכן על ישראל שבאים אליה על דבר המשפט נאמר "וקמת וועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך בו" (דברים יז, ח), "וקמת וועלית" – לשון עלייה, כי תמיד 'עולים' למקדש על אף שיכולים לבוא לירושלים מאיזה הר גבוה יותר כמו הר חרמון שממנו יורדים לירושלים ולא עולים כפי שנאמר "כִּטְל חֶרְמוֹן שִׁיבְד עַל הַרְרֵי צִיּוֹן" (תהלים קלג, א). **והטעם שמקום המקדש נקרא גבוה יותר מכל ארץ ישראל כי הוא משתייתו של עולם תחילת יצירה ושם הוא המרכז והנקודה האמצעית שבכדור, וכל הבאים לשם תמיד עולים ולא יורדים כי מהנקודה הזאת התרחב והתפשט הכדור עד שנעשה עגול כמות שהוא, וכל 'הפיות' אליה פונים וממנה יונקים עולים ויניקת חיותם והיא המרכז האמיתי של הכדור. לכן בלי ספק מכל צד שיפנו אליה יקרא עלייה, לא רק עלייה במעלת וגודלת המקום לבדה אלא עלייה ממש כי כל מה שסביבה ירוד ועמוק ביחס אליה (ישער החצר' לר' דוד בן שמעון סימן תקפב ד"ה וילכאורה' בשם החתם סופר יו"ד חלק רל"ד).**

יעקב אבינו שכב על אבן השתיה וייסד שם את מקום המקדש

יעקב אבינו יצא מבאר שבע והלך לחרן, וכשנמלך לחזור ולהתפלל במקום שהתפללו אבותיו בהר המוריה, **קפצה לו הדרך והגיע מיד אל הר המוריה** (רמב"ן בראשית כח, יז ד"ה והאבן אשר שם מצבה, רש"י בראשית כח, יז) **אל מקום אבן השתיה** (יילקוט הלכות' לר' נתן חלק אורח חיים א ציצית ג אות יב). **יעקב לקח שנים עשר אבנים ושם אותם למראשותיו והלך ללון שנאמר "ויצא יעקב מבאר שבע וילך תרנה: ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש וינחם מאבני המקום וישם מראשתיו וישכב במקום ההוא" (בראשית כח, י – יא).** וכשהשכים יעקב בבוקר, **ראה שהאבנים הפכו להיות אבן אחת** (ראה בראשית רבה' סח, יא). **אז ירד לו שָׁמֶן משמים והוא יצק אותו על האבן שנאמר "וישכם יעקב בבקר וינחם את האבן אשר שם מראשתיו**

מברטנורא כלים א, ט ד"ה ופרשיון). **ומה שיותר סמוך לנקודת אבן השתיה בקודש הקודשים הרי הוא מקודש יותר** (ליקוטי הלכות) לרי נתן אורח חיים א נשיאת כפים ה אות ה) **ששם היא הקדושה העשירית. ו'אבן השתיה' עצמה כוללת את כל עשר הקדושות** (ליקוטי הלכות) אורח חיים א ענין קדושה דסידרא א אות ה), **והיא עיקר יסוד המקדש** (ליקוטי הלכות) לרי נתן אורח חיים א נשיאת כפים ה אות ה). כל הקדושות סובבות אחת את חברתה סביב קודש הקודשים כמו גלדים של בצל, החל מקודש הקודשים שבמרכז עד לארץ ישראל. וסביב לארץ ישראל נמצא 'חוץ לארץ' שהוא מקום משכן טומאת השירים הרוחניים (יחסד לאברהם) לרי אברהם אזולאי זקנו של החיד"א מעין ראשון נהר כה ד"ה וזה שאמר הכתוב).

מעל לבית המקדש נמצא **"שַׁעַר הַשְּׁמַיִם"** כפי שאמר יעקב אבינו **"אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹקִים וְזֶה שַׁעַר הַשְּׁמַיִם"** (בראשית כה, יז) (אלשיך הקדוש) פרשת תרומה כה, ח ד"ה הנה זה כל פרי גודל, והוא מכוון כנגד הר המוריה ממש (נחלת בנימן) לרי בנימין יצחק וואלף על טעמי המצוות מצוה צו דף קכו ע"א טור ב ד"ה אכן עוד חל עלינו). **כאשר השער הזה הוא בעצם חלון אחד מרובע הנמצא באמצע כיפת השמים, למעלה הוא צר ולמטה רחב.** שיעורו הצר למעלה הוא כגודלו של בית המקדש כך שכולו היה נתון תחת החלון. אמצע עוביו של החלון הוא כשיעור עיר הקודש ירושלים, ושיעור הגודל התחתון של החלון למטה הוא כמו כל ארץ ישראל. **דרך החלון הזה יורד השפע** (יחסד לאברהם) לרי אברהם אזולאי זקנו של החיד"א מעין שלישי נהר ג ד"ה רוצה לומר) **מכל העולמות העליונים** (אלשיך הקדוש) פרשת תרומה כה, ח ד"ה הנה זה כל פרי גודל) **בדרך ישרה על בית המקדש** (יחסד לאברהם) מעין שלישי נהר ג ד"ה רוצה לומר) **אל אבן השתיה שבקודש הקודשים** (יבאר מים חיים) לרי חיים טירר פרשת בראשית אות ה ד"ה גם יאמר הכתוב ודי'ה ונהה אמרו חכמינו). ולזה הועילה יציאת השמן על האבן אצל יעקב אבינו שנאמר **"וַיִּצְקוּ שֶׁמֶן עַל רֵאשֵׁה"** (בראשית כח, יח) **כי על ידי כן גרם ש'אבן השתיה' תהיה בית קיבול לקבלת 'השפעי' היורד מהעליונים** (שפתי כהן על התורה) פרשת יוצא על הפסוק 'ויקח את האבן').

'שער השמים' הוא גם מקום עליית התפילות (טעמי המצוות) להרדב"ז מצוה שעא ד"ה שלא להקריב קרבן, וע"ה הדעת טובי לרי חיים ויטאל פרשת יוצא ד"ה ויחלום וכו'). **לכן אחרי שאדם הראשון גורש מגן עדן הוא הלך והתיישב בהר המוריה, כי ידע שהמקום מוכן לקבלת התפילה ורצה להתפלל שם על חטאו כך שישמע אותו הבורא מיד** (מדרש תלפיות) ענף אדם הראשון ד"ה יעל פסוקי מהמתבר). **וגם האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב הגיעו להר המוריה והתפללו שם** (ראה גמי פסחים דף פח ע"א שקרא לו 'הרי' שדה' ובינת) (וידו בכלי למחבר) שבט מוסרי סימן ו ד"ה במדרש בית המקדש) **על בניהם** (זיקוקין דנורא ובעורין דאשאי לרי שמואל הידא על יתגא דבי אליהו זוטא; פרק ראשון, כא). **וזה הטעם שעם ישראל הנפוצים בכל קצוות הארץ מתפללים תמיד כנגד ירושלים ובית המקדש לפי ששם הוא 'שער השמים'** (תולעת יעקב) לרי מאיר בן גבאי בחלק יסוד תפלות מעומד דף יח ע"א ד"ה ובמדרשו של רשב"י) **ומשם התפילות עולות** (טעמי המצוות) להרדב"ז מצוה שעא ד"ה שלא להקריב קרבן). ועל זה אמר דוד המלך **"קוֹלִי אֶל ה' אֶקְרָא וַיַּעֲנֵנִי מִהַר קְדָשׁוֹ סֵלָה"** (תהלים ג, ה) כלומר שה' עונה אותי **"מִהַר קְדָשׁוֹ"** ששם הוא שער השמים ודרך שם עולות כל התפילות. **ודבר זה הוא "סֵלָה" כלומר יהיה לנצח אף בזמן שאין בית המקדש קיים** (חזוה ציון) לרי עמנואל חי ריקי תהלים ג על הפסוק 'קולי אל ה' אקרא') (להרחבה על תפילות ישראל שבחוץ לארץ ראה מאמרינו לפרשת בחוקותי – ישיבת ישראל בחוץ לארץ').

כאשר רבו העוונות של לשון הרע ורכילות ונבילות הפה קודם חורבן בית המקדש, נעשה גוף של ענן עבה אשר סגר מעט מעט את סביבות שפתי החלון שמעל המקדש, עד שביום ט' באב נסגר החלון כולו ונפסק השפע לרדת ונחרב הבית. ותכף אחרי שנחרב בית המקדש הקב"ה פתח את החלון ועשה שלא ייסגר עוד. לכן פתח זה לא נסתם יותר לעולם אלא דווקא בשעת החורבן, כי אז ניתן רשות ליחיצונים' להיכנס לארץ ישראל ולהחריב את בית המקדש בעוונות הרבים. ואחר כך התגרשו 'היחיצונים' משם מיד כי אין להם שלטון בארץ ישראל (יחסד לאברהם) מעין שלישי נהר ג ד"ה רוצה לומר). **וכך כשבית המקדש היה קיים הוא היווה מקום חיבור בין שמים לארץ, כי מעליו היה את 'שער השמים'** (ליקוטי הלכות) אורח חיים ב ברכת המזון ומים אחרונים ה אות ג) **אשר ממנו יורד השפע העליון להאיר על הארץ ולדרים עליה** (אלשיך הקדוש) פרשת תרומה כה, ח ד"ה הנה תצילנה אזנים, הקדמת 'סמיכת חכמים' לרי נפתלי כך דף עו ע"א טור ב ד"ה וכאן אמרנו) **וכנגדו למטה היתה אבן השתיה שהיא יסוד הארץ** (ליקוטי הלכות) לרי נתן אורח חיים ב ברכת המזון ומים אחרונים ה אות ג).

מאבן השתיה שבקודש הקודשים יוצא שפע לכל העולם

ארץ ישראל נתונה באמצע העולם (מדרש תנחומא) פרשת קדושים אות י, זוהר פרשת ויחי דף רכו ע"א סוף ד"ה בגין דענינו) **כלומר אמצע היישוב של בני האדם** (זוהר פרשת תוצה דף קפד ע"ב ד"ה בתרין נקודין, מקדש מלך' לרי שלום בוזגאלו על זוהר פרשת תרומה דף קנו ע"א), **וירושלים באמצעיתה של ארץ ישראל** (מדרש תנחומא) פרשת קדושים אות י) **כשהכוונה שהשפע לארץ ישראל מגיע מירושלים** (מקדש מלך' לרי שלום בוזגאלו על זוהר פרשת תרומה דף קנו ע"א). **בית המקדש נמצא באמצע ירושלים, וההיכל באמצע בית המקדש, והארון באמצע ההיכל, ואבן שתיה שממנה נשתת העולם נמצאת לפני ארון הברית** (מדרש תנחומא) פרשת קדושים אות י. **ראה זוהר פרשת תרומה דף קנו ע"א ד"ה אלא קדשא בריך הוא, וכן זוהר פרשת שלח דף קסא ע"ב ד"ה תא חזי כד ברא) באמצע קודש הקודשים** (תוספות יום טוב) על משנה יומא ה, ג). **כך נמצא כי אבן השתיה היא נקודת אמצע של כל העולם הנקרא כדור הארץ** (יע"ה הדעת טובי על התורה לרי חיים ויטאל פרשת יוצא ד"ה או יקרא א"י), **וכמו שלבו של האדם נמצא באמצע הגוף כך 'אבן השתיה' היא הלב שבאמצע ישוב העולם** (זוהר פרשת פנחס דף רכא ע"ב ד"ה שאלתא אחרא). **וזה נרמז במה שאמרו רבותינו כי האדם צריך בתפילה ש"יכין אֶת לבו כְּנֶגֶד בֵּית קִדְשׁ הַקְּדוֹשִׁים"** (ראה משנה בברכות ד, ה) (נפש החיים) לרי חיים מוולוז'ין תלמיד הגר"א שער א פרק ד ד"ה גם על זאת).

כמו שמהלב של האדם מגיעים תוצאות חיים לכל האיברים, וכך גם מאבן השתיה יוצא שפע לארץ ישראל ולכל שאר העולם (ספר הליקוטים) להרמ"ד וואלי חלק א בינושאים שונים ד"ה דע שכל העולם כלו). **וכמו שכל הלח של המאכלים בא תחילה ללב שהוא מלך על כל האברים בגוף, והלב לוקח לעצמו את הזך והנקי והשאר שולח מאתו לח לכל האברים דרך מעבר הן'רִידים, כך גם כל השפעות החיות היורדות משמים לארץ, מגיעות תחילה אל נקודת אמצע הארץ שהיא 'אבן שתיה' ומשם מתחלק השפע לכל אברי העולם** (יבאר מים חיים) פרשת בראשית אות ה ד"ה גם יאמר) **בתחילה בירושלים ואז בארץ ישראל ובסוף בכל היישוב** (יאור החמה) על זוהר פרשת תרומה דף קנו ע"א ד"ה יוש עוד מייחד' מהרמ"ק), **כך שאין מקום שלא ניזון מירושלים** (זוהר פרשת תרומה דף קנו ע"א ד"ה אלא קדשא בריך הוא, זוהר פרשת וישב דף קפו ע"א ד"ה ועלמא כד אברי) **אפילו שהיא בחורבנה.** ומירושלים יוצא המזון לכל צדדי היישוב כולל עם ישראל שבחוץ לארץ. **וזה הטעם שגם בחוץ לארץ אומרים בברכת המזון "וּבִרְכַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ"** (זוהר פרשת תרומה דף קנו ע"ב ובגין כך).

לכן 'אבן השתיה' נקראת בשם זה כי הוא לשון שתיה ממש, שממנה שותים כל הנמצאים ברכה ושפע (יאור החמה) על זוהר פרשת ויחי דף רלא ע"א ד"ה יעל מה' מהרמ"ק). **וכן הר המוריה נקרא בתורה "הַמְקוֹם"** (דברים כו, ב) **בסתם, כי כל העולם מיוסד עליו וממנו יוצא השפע לכל העולם** (יבלי יקרי) בראשית כח, יא ד"ה לכך קראו מקום סתם). **מטעם זה בימיו של שלמה המלך לא היה נחשב הכסף אלא כמו אבנים שנאמר "אֵין כֶּסֶף לֹא נִחְשָׁב בְּיָמַי**

שְׁלֹמֹה לְמֵאוֹמָה" (מלכים א' י, כא), **כי שלמה ידע ש"מציין מקלל יפיי"** (תהלים נ, ב) 'אהבת יהונתן' לר' יהונתן אייבשיץ הפטרת בהר בחוקותי ד"ה וכן כתיב אין כסף) כלומר שממנה משתכלל כל העולם כולו (ימדרש תנחומא' פרשת קדושים אות ז) ששם אבן השתיה אשר ממנה הושתת העולם, וידע ששם הוא ישער השמים' אשר ממנו יוצא השפע לכל העולם ומתחלק לשאר הארצות – **ושלמה הצליח לכנס את כל השפע הזה במקום אחד עד שבימיו הכסף לא נחשב אלא כמו אבנים** (אהבת יהונתן' לר' יהונתן אייבשיץ הפטרת בהר בחוקותי ד"ה וכן כתיב אין כסף).

מאבן השתיה שבבית המקדש נמשכים גידין וצינורות לכל המקומות שבעולם (ליקוטי הלכות' לר' נתן אורח חיים ב ברכות הראיה וברכות פרטיות ד אות ו) **ולכל המדינות שבהם** (ליקוטי הלכות' לר' נתן חושן משפט א שלוחין ד אות ז), **וכל מקום השונה מחברו מקבל את הגיד והצינור לשפע שלו** (ליקוטי הלכות' אורח חיים ב ברכות הראיה וברכות פרטיות ד אות ו). **וכן יש צינורות הנמשכים ממקום המקדש אל שבעים המשפחות של אומות העולם כנגד שבעים שרים רוחניים שנאמר "ונברכנו בך כל משפחת האדמה"** (בראשית יב, א) (ישל"ה הקדוש' תורה שבכתב תורה אור פרשת תרומה אות ד ד"ה אחר כך בא שלמה). **לכן יש מקום בעולם המסוגל לגדל פלפלים ומקום אחר בעולם המגדל פירות אחרים** (ליקוטי הלכות' אורח חיים ב ברכות הראיה וברכות פרטיות ד אות ו) **ושלמה המלך שהיה חכם ידע את עיקר משתיתו של עולם היא אבן השתיה, וידע איזה גיד הולך ממנה אל כל ארץ והיה נוטע על הגיד הזה את האילנות של אותה הארץ והיו עושים אצלו פירות כפי שאמר "עשיתי לי גנות ופרדסים ונטעתי בהם עץ פרי"** (קהלת ב, ה) (ימדרש תנחומא' פרשת קדושים אות ז) **וכך צמחו לו כל האילנות שבעולם** (ישל"ה הקדוש' תורה שבכתב תורה אור פרשת תרומה אות ד ד"ה אחר כך בא שלמה).

כפרתם של ישראל ביום הכפורים היתה באה דרך אבן השתיה

עיקר נקודת בית המקדש הוא במקום הארון והלוחות שעמדו על אבן השתיה אשר מקודש מן הכל (ליקוטי הלכות' אורח חיים ג ראש חדש ה אות יד). **לכן ביום הכפורים שאז היו צריכים לכפר על כל העוונות והחטאים והפשעים של ישראל מכל השנה, היה צריך הכהן הגדול להיכנס לפני ולפנים אל נקודת אבן השתיה בעצמה, למקום בו היו הארון והלוחות, כדי להביא לישראל כפרה וסליחה דרך אבן השתיה** (ליקוטי הלכות' אורח חיים א נשיאת כפים ה אות ה) **אשר היא יסוד העולם וממנה הוא הושתת**. ועיניהם של ישראל ולבם היו תלויות בכהן גדול שיחד עמהם היה מקשר עצמו אל 'אבן השתיה' כדי לבטל את עוונותיהם (ליקוטי הלכות' אורח חיים ב ברכת המזון ומים אחרונים ג אות יג). **וכאשר נכנס הכהן גדול לפני ולפנים אל אבן השתיה, הוא היה מתפלל מתוכה על סיפוק מזונותיהם של ישראל ואומר "יהי רצון מלפניך שתהא שנה זו גשומה שחונה וטלולה שנת רצון שנת ברכה שנת זול שנת שובע שנת משא ומתן, ואל יצטרכו בה עמך ישראל אלו לאלו, ואל יגביהו ישראל שררה אלו על אלו, ואל תפנה לתפלת עובדי דרכים"** (ראה יזקרא רבה' כ, ד) (רבינו בחיי שמות טו, א ד"ה וע"ד המדרש).

הכהן הגדול היה נכנס לקודש הקדושים פעם אחת בשנה ביום הכפורים, שהוא יום הכלול מכל ימי השנה שנאמר "ימים יצרו ולו אַחַד בָּהֶם" (תהלים קלט, טז) וגם כולל את כל שינויי הזמן של השנה. והיה הכהן גדול מחבר אותם יחד במקום 'אבן השתיה' אשר כולל את כל המקומות יחד. וזה נעשה על ידי הכהן הגדול המובחר שבישראל ושנכללים בו כל ישראל באהבה ושלו – ועל ידי כך נכללים כל הדברים הללו יחד ברצון אחד (ליקוטי הלכות' לר' נתן אורח חיים ב ברכות הראיה וברכות פרטיות ד אות ו). **הכהן הגדול שנכנס לקודש הקדושים היה מניח את המחתה עם הגחלים בין שני בדי הארון (משנה יומא ה, א) שהיה נמצא במקום אבן השתיה** (ליקוטי הלכות' אורח חיים ב ברכת המזון ומים אחרונים ג אות יג) **והיה צובר את הקטורת על גבי הגחלים (משנה יומא ה, א). ובימי בית המקדש השני שלא היה את ארון הברית, הכהן גדול היה מניח את המחתה עם הקטורת על 'אבן השתיה' שבלטה מהארץ בגובה שלש אצבעות (משנה יומא ה, ב), ועל ידי זה היה מכפר ומטהר את ישראל מעוונותיהם** (ליקוטי הלכות' אורח חיים ב ברכת המזון ומים אחרונים ג אות יג).

עיקר האבלות על חורבן בית המקדש הוא מה שפגמנו בעוונותינו להתרחק מקדושת 'קודש הקדושים' שהיא 'אבן השתיה' נקודת מרכז העולם, ומשם עיקר קדושת בית המקדש וארץ ישראל (ליקוטי הלכות' לר' נתן אורח חיים ב ברכות הראיה וברכות פרטיות ד אות ז). **כי עיקר השלימות של ארץ ישראל הוא כאשר בית המקדש בנוי בתוכו וארון הברית עומד במקומו בקודש הקדושים, ומשם נמשכת הארת התורה שעומדת על מכונה ומעמדה, לכל אחד מישראל. לכן דוד המלך התייגע למצוא מקום לבית המקדש "אם אֶתֶן שָׁנֵת לְעֵינַי לְעַמְעָפִי תִנְנֶמָה: עַד אֲמַצָּא מְקוֹם לְהִ' מִשְׁכְּנֹת לְאֲבִיר יַעֲקֹב" (תהלים קלו, ד – ה) כי כאשר הארון מונח על אבן השתיה אז יוצאת משם תורה לכל ישראל "כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה" (ישעיה ב, ג). לכן בדורו של שלמה המלך היו צדיקים גדולים, כי ארון הברית היה במקומו הקבוע על אבן השתיה** (ליקוטי הלכות' אורח חיים ב שיעור ה אות לב). **וכן בכוח ההשפעה של 'אבן השתיה' יכלו חכמי הסנהדרין לדון את כל העולם. משום כך הם היו יושבים דווקא ב'לשכת הגזית' בתוך בית המקדש** (ליקוטי הלכות' לר' נתן חלק אורח חיים א ציצית ג אות יב ועיי"ש).

כאשר נברא העולם הוא היה מתרחב והולך על ידי אבן השתיה עד שהקב"ה גער בו ואמר לו די (אהבת יהונתן' לר' יהונתן אייבשיץ הפטרת ויגש ד"ה וישבו על הארץ) ועל שם כך הקב"ה נקרא בשם שד"י (גמי' חגיגה דף יב ע"א בשם רב וריש לקיש), ולולא גערה זו לא היה גבול להתרחבות העולם. אך לעומת כן על "נַחֲלַת יַעֲקֹב" שבה נמצאת אבן השתיה נאמר שהיא בלי גבול "וְיִהְיֶה אֶתְּלַת יַעֲקֹב עַקְבֵּי אֲבִיךָ כִּי פִי דְבָרֶךָ" (ישעיה נח, יד) (אהבת יהונתן' הפטרת ויגש ד"ה וישבו על הארץ) כלומר כפי שהבטיח ה' ליעקב אבינו להתרחב "וַיִּפְרָצֶתָּהּ מִן הַיַּבֵּשׁ וְיִצְאָתָהּ מִשֶּׁם תּוֹרָה לְכָל יִשְׂרָאֵל "כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא הַמִּקְדָּשׁ "לא אמר אדם לחברו צר לי המקום שאלין בירושלים" (אבות ה, ה) **כי הארץ היתה הולכת מתפשטת מהר המוריה על ידי אבן השתיה** (אהבת יהונתן' הפטרת ויגש ד"ה וישבו על הארץ), **וכן אמרו רבותינו "עתידה ירושלים שתהא מגעת עד שערי דמשק" (שיר השירים רבה ז, ד). ועוד עתידה להתפשט גבולה של ארץ ישראל על ידי אבן השתיה עד שיוכלו כל ישראל לשבת עליה שנאמר "וְיִשְׁבּוּ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר יִשְׁבּוּ בָּהּ אֲבוֹתֵיכֶם וְיִשְׁבּוּ עֲלֶיהָ הֵמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם עַד עוֹלָם וְדָוָד עַבְדִּי נָשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם" (יחזקאל לו, כה) (אהבת יהונתן' הפטרת ויגש ד"ה וישבו על הארץ) במהרה בימינו, אמן.**

העלון גם לעילוי נשמות: השלימה של אברהם יוסף בן פריינדל חזרה	העלון גם לעילוי נשמות: אליהוה בן גיט ת.נ.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמות: רחל בת גרשון הנולדת משרה אשת דוד ת.נ.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמות: יוסף מנחם בן אהרן מִנְּהַ מְדַלֵּן בַּת מַנְּטָה ז"ל לכית משפחת מימון ת.נ.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמות: אהרן בן עזיזה ז"ל אַרְלֵטָה עֲלֵיהָ בַת פּוֹרְטוֹן מִסְעוּדָה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמות: ציונה שושנה בת חנה במון היי אליהו בן גולבקר היי שחי ברחמי ישלח לחם רפואה שלימה	העלון גם לעילוי נשמות: מאיר בן משה ז"ל, יונה בן שמואל ז"ל, ברטה בתיה בת מאיר ז"ל, חיים בן לייב ז"ל, מרים בת שמואל ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמות: טליה אסתר בת אלינור היי לבית משפחת מזרחי זכות הלימוד בעלון יעמוד לה להצלחת ניתוח הלב ולהחלמה מהירה ורפואה שלימה אמן.	העלון גם לעילוי נשמות: סלמן בן מרים ז"ל שנפטר בכ"ט תמוז התשמ"ג ת.נ.צ.ב.ה.
--	---	---	---	--	---	---	--	--

ניתן להקדיש את העלון לרפואה או לעילוי נשמות בטל' 052-7675933 וכן ניתן לשלוח הערות/הארות ולקבל את העלון במייל tora.haim@gmail.com